

"L'escola no ho pot fer tot, la família també ha d'educar"

Ha estat director de dos centres escolars de Figueres, regidor, conseller comarcal i càrrec de la Generalitat

"Ara es parla molt d'inclusió, però per a mi la idea de fons era normalitzar la vida escolar de tots els alumnes", afirma

Com recorda els seus anys d'infantesa i joventut com a estudiant? Vaig començar al Cor de Maria i després vaig anar a l'escola Sant Pau. Quan es va obrir el Salvador Dalí, com que vivia al carrer Nord, hi vaig fer sisè, setè i vuitè d'EGB. Després vaig estudiar a l'institut Ramon Muntaner. En guardo molt bon record, sobretot dels mestres i professors que vaig tenir. Quan vaig caure malalt, alguns venien a casa per ajudar-me a seguir el curs, perquè en aquella època no hi havia els recursos que hi ha ara. Vaig passar mesos al llit i els companys em portaven els apunts fotocopiats. Els meus pares també van fer un esforç molt gran, fins al punt de pagar taxis perquè pogués anar a fer proves. Vaig tenir referents molt importants, mestres que no es quedaven només en la relació professional, sinó que anaven més enllà. Vostè, en realitat, volia ser metge. Sí, la meva primera opció era Medicina. Encara recordo amb molt d'afecte la Rosa Maria Ymbert, la bibliotecària de la Caixa, perquè jo anava a buscar llibres de medicina per intentar entendre què em passava. Em buscava llibres, revistes científiques i material de medicina interna. Però la malaltia em va condicionar molt. La selectivitat em va coincidir amb un ingrés hospitalari i, quan vaig sortir, vaig pensar que no volia perdre un any. Vaig decidir provar Magisteri, em van deixar fer una prova específica a Girona, la vaig superar i vaig entrar. Jo venia de voler ser metge, però la vida em va portar cap a l'escola. Quin va ser el seu primer destí com a mestre? Després de fer els tres anys de Magisteri a Girona i d'aprovar les oposicions, em van cridar després de Setmana Santa del 1985 per fer una substitució a l'escola de Sant Jaume de Portbou. Em van assignar com a substitut a un grup de vuitè d'EGB que estava desmotivats per motius molt diversos. Des del primer moment vaig pensar que havíem de canviar la mirada sobre aquells nois i noies. Vam començar a fer activitats amb les seves aportacions, a implicar-los com a grup i, a preparar unes colònies posant en valor les seves opinions, i la seva millora acadèmica. Finalment, les vam poder fer participant quasi tot el grup i quatre mares que ens van acompanyar. Aquella experiència em va marcar molt, perquè vaig comprovar que quan canvies la relació amb l'alumnat, combinant la seva participació i l'exigència, també pot canviar la resposta del grup. Després va arribar al Pous i Pagès. Què hi va trobar? Hi vaig arribar l'1 de setembre de 1985. Era una escola molt gran, amb més de 700 alumnes i prop de 40 professionals. A més de l'edifici principal i d'infantil, hi havia les aules habilitades en baixos d'habitatges del carrer Dr. Ferran, així com les aules especials a la 1a planta de l'edifici d'infantil. A mi em van assignar una aula amb nois gitanos grans, alguns de 13, 14 o 15 anys, que pràcticament no havien anat a escola i quasi no sabien llegir ni escriure. Per a mi, allò era un repte educatiu i humà. Sortíem pel territori, anàvem cap a la riera de Galligans, al Castell de Sant Ferran..., fèiem activitats manuals, parlàvem, buscàvem maneres d'apropar-los a l'escola. Jo sempre he cregut més en la normalització que en la paraula integració. Ara es parla molt d'inclusió, però per a mi la idea de fons era normalitzar la vida escolar de tot l'alumnat. I de seguida va acabar assumint la direcció del centre. Sí, va passar molt de pressa. El director, Miquel Coma, va marxar a Luxemburg amb la seva dona en un programa educatiu promogut pel Ministeri d'Educació, i en qüestió de dies vaig ser nomenat director del Pous. Jo acabava d'arribar al setembre i era molt jove, però vaig acceptar. Una de les primeres idees que vaig tenir va ser que calia suprimir les aules especials i incorporar progressivament aquells alumnes a les aules ordinàries, i posant els recursos personals de suport a les classes. També vam remodelar l'escola per poder deixar els espais habilitats que hi havia fora del centre i concentrar l'activitat educativa dins de l'edifici. Va ser una etapa intensa, però hi havia una convicció molt forta: l'escola havia de ser un espai normalitzat per a tothom. L'ajuda del claustre, i en especial de l'equip directiu, va ser cabdal per superar dificultats. També va impulsar la construcció del gimnàs del

centre. Com ho va aconseguir? Va ser una aventura que avui seria gairebé impossible. Jo pensava que una escola que volia educar en hàbits, en salut i en convivència no podia no tenir gimnàs. Llavors el porxo de l'escola feia aquesta funció amb moltes limitacions. Vaig moure cel i terra: Ajuntament, Diputació, Generalitat i recursos propis del centre. Vam aconseguir reunir uns 60 milions de pessetes. Em van donar suport els mestres i els pares, en especial en Josep Casero, pare de l'escola, i que posteriorment va ser regidor socialista i representant veïnal molt actiu. L'arquitecte Enric Fita va fer el projecte i vam buscar fórmules per reduir costos. Vaig coordinar molts aspectes directament, des del constructor fins als industrials. El problema no era només aconseguir el finançament, sinó tenir tresoreria per pagar les obres mentre les administracions no transferien els diners. Va ser una gestió molt artesanal, amb molta confiança de persones concretes. Finalment, es va fer i es va inaugurar el mateix dia que el pavelló poliesportiu. Aquell dia també va tenir un pes important en la meua entrada posterior a la política, l'alcalde Marià Lorca em va convèncer per entrar a formar part del seu projecte. Quan mira avui l'Institut Escola Josep Pous i Pagès, amb un alumnat majoritàriament de la comunitat gitana de Figueres, què en pensa? Penso que l'escola fa molt bona feina i que el professorat sosté una realitat molt complexa. Ara bé, també penso que la situació actual és el resultat d'un fracàs del sistema, no de l'escola. Durant molts anys no s'ha estat capaç d'acompanyar el centre amb una política urbanística, social i educativa prou profunda al barri. Quan jo hi era, hi havia alumnat del barri, però també venien alumnes de pobles de l'entorn, i la composició social era més equilibrada. Això facilitava la normalització. Amb el temps, aquest equilibri s'ha perdut i s'han fet massa actuacions a curt termini. Convertir-lo en institut escola és probablement la millor opció possible ara mateix, però no resol el problema de fons. Caldria haver treballat molt abans una política educativa lligada a l'habitatge, als serveis socials i a la transformació urbana. Com veu avui el mapa escolar de Figueres? La distribució dels instituts em sembla força ajustada, tot i que caldria una reflexió més àmplia amb municipis de l'entorn, com Vilafant. En canvi, les escoles no sempre estan ben situades o dimensionades segons la demanda dels barris, tot i que això és difícil de corregir perquè ja és un fet consolidat. El cas que encara considero mal plantejat és el de l'escola Carme Guasch i Darné. Jo sempre he defensat que hauria d'estar ubicada en un altre lloc, perquè la zona nord de Figueres ha estat històricament desatesa. També caldria pensar a llarg termini què passarà amb tota la zona del Pous i Pagès segons l'evolució urbanística, la via del tren, l'AVE i la transformació d'aquell entorn. L'oferta escolar s'ha de planificar amb aquesta mirada llarga. Figueres viu també el repte de l'arribada continuada de població nouvinguda. Com afecta això l'escola? L'escola rep les conseqüències de decisions que sovint no són escolars. La gent busca habitatge, feina i serveis allà on pot. Figueres té una particularitat: és una ciutat que acull molta població que potser treballa en municipis de l'entorn, però resideix aquí perquè hi troba habitatge. Si no hi ha una política d'habitatge equilibrada i una distribució més justa de les oportunitats laborals i dels serveis, l'escola difícilment podrà equilibrar tota sola aquesta realitat. El que vivim ara és fruit de decisions acumulades i també d'un fenomen sobrevingut que ha desbordat les administracions. El repte no és només escolar: és com incorporem aquesta població a la vida quotidiana de la ciutat, a la llengua, al barri i a la comunitat. Què en pensa del moment actual de l'educació i de les protestes del professorat? Crec que hi ha dues qüestions. D'una banda, els sindicats s'han equivocat posant en el mateix sac les reivindicacions salarials, la manca de recursos i el debat pedagògic. Són tres temes diferents i s'haurien d'haver treballat amb estratègies separades. De l'altra, el Departament tampoc ha tingut prou cintura política per reconèixer en què tenen raó els docents i en què cal una altra mirada. L'educació necessita canvis, recursos i reflexió profunda, però no es pot fer tot d'un dia per l'altre ni a base de tensió permanent. També em preocupa que s'estiguin invertint els papers. La primera educació ve de la família. L'escola ha d'ensenyar i educar, però no ho pot fer tot. No pot ser que l'escola digui que no als mòbils i després un nen de dos o tres anys estigui amb el mòbil en un restaurant. Les famílies han de marcar límits i transmetre valors. L'escola ha de complementar, no substituir. En un article seu del 2011, publicat a l'EMPORDÀ, escrivia que, en educació, "no fa falta inventar res, només superar els errors manifestos i aprendre de les millors experiències". Encara ho pensa? Sí, i m'indigna que en molts aspectes estiguem igual. En educació sovint cada conseller o cada etapa política vol deixar la seva marca, però el sistema necessita calma, continuïtat i deixar treballar. S'han aprovat lleis i pactes que després no s'han aplicat. No es tracta tant de fer grans anuncis com de treballar bé, aprendre de les experiències que funcionen i corregir els errors evidents. Cal saber on volem arribar i donar estabilitat als centres. L'educació no necessita

estar sempre tensionada. Què ha representat per a vostè rebre el Premi Mestres 68, que ha compartit amb la ZER Empordà i la Trobada del Ripollès? La primera broma que vaig fer és que no sabia si era una indirecta perquè em jubilés. Però la veritat és que ha estat una satisfacció molt gran, sobretot perquè no m'ho esperava. Quan mires enrere i veus quaranta anys de feina, inevitablement et venen moltes persones al cap. Jo he fet coses, sí, però sempre amb equips, companys, famílies, alumnes i gent que ha treballat al meu costat. Per això el visc com un premi compartit. També m'ha fet pensar molt en la trajectòria feta, en l'escola pública i en totes les persones que, des de llocs molt diferents, han cregut que l'educació pot transformar una comunitat. Agraïxo al Moviment de Renovació Pedagògica de l'Alt Empordà la iniciativa que van tenir en presentar-me al Premi. Quin balanç fa del seu pas per la política municipal i comarcal? En faig un balanç positiu perquè vaig aprendre molt i crec que vaig poder aportar coses. Vaig entrar com a regidor a l'Ajuntament de Figueres, vaig tenir dedicació exclusiva i també vaig ser conseller comarcal i vicepresident del Consell Comarcal de l'Alt Empordà. En l'àmbit educatiu, recordo haver desbloquejat projectes i haver contribuït a inversions importants en centres. També vaig viure errors, com passa quan comences i assumeixes responsabilitats. Del Consell Comarcal en guardo aprenentatge, però crec que caldria repensar-ne el paper. Hi veig massa estructura política. Per a mi hauria de ser sobretot un òrgan de gestió i suport als municipis petits, i també un espai de lideratge de comarca. L'Alt Empordà té 68 municipis i sovint cadascú mira massa per si mateix. Falta més projecte comarcal compartit.

Font del document: <https://www.diaridegirona.cat/alt-emporda/2026/07/14/l-escola-ho-pot-fer-132417226.html>